

PRAŽSKÝ (K)ROK

Klára Hašová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Klára Hášová

PRAŽSKÝ (K)ROK KLÁRY HÁŠOVÉ

ed. David Černý

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401

jako svou 8878. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová

Obálka Ondřej Mikulecký

Sazba a grafická úprava Ondřej Mikulecký

Jazyková korektura Pavlína Zelníčková

Počet stran 216

První vydání, Praha 2023

Vytiskla tiskárna TNM PRINT s.r.o., Nové Město

© Grada Publishing, a. s., 2023

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-6953-5 (pdf)

ISBN 978-80-271-3897-5 (print)

autor: Klára Hášová, ed.: David Černý

PRAŽSKÝ (K)ROK KLÁRY HÁŠOVÉ

OBSAH

Úvod	5
1 Pražské kandelábry svítí na cestu po setmění	9
2 Když jsem v jižní věži katedrály plakala štěstím a dojetím	13
3 Celetná s hlavou zakloněnou a s očima navch hlavy	17
4 Roubenka na Novém Světě	21
5 Orloj – mistr Jan Hanuš	25
6 Výhled z věže sv. Vít	29
7 Věže staroměstské	33
8 Život na Kampě	37
9 Řemesla v Praze	41
10 Požár Malé Strany	45
11 Ulicí Nový Svět	49
12 Vznik Karlova mostu	53
13 Jan Žižka na Vítkově	57
14 Sala terrena v zahradách pod Pražským hradem	61
15 Svatý Jan Křtitel	65
16 Instakrásky na Karlově mostě	69
17 Zlatá ulička	73
18 Ke Hradu	77
19 Ze Staroměstské radnice	81
20 Podvečerní Nové zámecké schody	85
21 Kampa: Tonička a Pepička	89
22 Týnský chrám z výšky	93
23 Hradčany	97
24 Navalis	101
25 Pohled z Chotkových sadů	105
26 Z Astronomické věže Klementina	109

27	Zahrady pod Hradem	113
28	Pražský hrad – Lumbeho zahrada	117
29	Trhy – májový pozdrav ze Staroměstského náměstí	121
30	Baroko – sv. Mikuláš na Malé Straně.....	125
31	Katedrála – Královská hrobka	129
32	Thunovská ulice – legenda o drbně Anně a magistru Kellym	133
33	Nejužší ulička v Praze	137
34	Kostel Pražského Jezulátka a bosí karmelitáni	141
35	Svatá Ludmila	145
36	Z Rajske zahrady	149
37	Jak s potěšením zabloudit ve Zlaté kapliče	153
38	Letohrádek Hvězda	157
39	Ledolamy.....	161
40	Na hradbách Vyšehradu s kněžnou Libuší	165
41	Otec vlasti Karel IV.	169
42	Dlouhá cesta za korunovačními klenoty	173
43	Staroměstská mostecká věž	177
44	Tulipány na Křižovnickém náměstí – zelená Praha	181
45	Zvířecí jména v Praze	185
46	Z Jindřišské věže	189
47	Z Letné – jarní šefíky	193
48	Petřín – první máj, mandloně s Petřínskou rozhlednou	197
49	Valdštejnská zahrada	201
50	Kandelábr na nejkrásnějším nábřeží v Praze.....	205
51	Rudolfinum – Pražské jaro	209
52	Vyšehradská Gorlice skrývá pravé sochy z Karlova mostu	213
	O mně	216

ÚVOD

Kráska i čarodějka. Umí ohromit svým půvabem, zaujmout historií, pohltnit příběhy a legendami. Rozdává radost, obejmeme srdce a už ho nikdy nepustí. To je Praha. Chci vás pozvat do jejích uliček, zákoutí a míst, která možná důvěrně znáte, nebo se možná o nich dozvíte až na stránkách knihy, kterou právě držíte v rukou. Padesát dva fotek a příběhů, na každý týden v roce jeden.

Moc hezky je mi u Vltavy. Sedávám na lavičkách na nábřeží a pozoruji lidi a cvrkot kolem sebe. Zamávám lodím, nemohu se vynadívat na elegantní labutě a drzé ukřižované racky. Snažím se zapamatovat si všech 31 barokních soch a sousoší, když procházím po Karlově mostě. U mřížky, kde byl svržen do vody umučený Jan Nepomucký, si vždycky něco přeji, a když se za soumraku rozsvěcují krásné plynové lucerny na kandelábrech, poslouchám, jak to v nich cvakne.

Miluji Hradčany, odkud se pode mnou město rozprostře jako na obou dlaních. Mám hodně ráda Prahu po ránu, kdy se probouzí a láká svou osamělostí. Jako by říkala: „Pojď, za odměnu, že jsi pro mě vstala, ti ukážu, jak se mi třpytí zlatem střechy v ranním sluníčku.“ Mám ji v tu chvíli jen pro sebe.

Objevit se mnou můžete Nový Svět, který je v samém srdci Hradčan, jen kousek od Pražského hradu, přesto máte pocit, že se tu čas zastavil. Když sem doklopýtám Černínskou ulicí po těch největších kočičích hlavách v Praze, přivítá mě svou vlídností. Malé domky, ve kterých ve středověku žili sloužící z hradu, dře-

věná roubenka U Raka a vůně čerstvé kávy z malé kavárničky mě vždy okouzlí.

Vylezla jsem na všechny pražské věže. To miluji úplně nejvíc. Pohled z výšky na červené střechy. Kdybych měla v životě jen jedno přání, chtěla bych mít křídla a rozletět se nad nimi. Byla jsem tak dojatá, šťastná a slzy mi tekly, když jsem stála ve Velké věži katedrály svatého Víta, Václava a Vojtěcha a zvoníci rozhoupali svatovítské zvony...

Zvláštní tajemné kouzlo má pro mě Vyšehrad. Když tu stojím na skále a jako kněžna Libuše se dívám směrem ke kopci Opyš, na kterém září Pražský hrad a kde bylo dle její věštby založeno město, jehož sláva hvězd se dotýká.

Když ve Zlaté uličce na Pražském hradě zavřu oči, představuji si alchymisty a magistra Kellyho, kteří tu míchají lektvary a urputně se snaží přeměnit kamení v hroudu zlata. Vidím astrologa Tychona Braha, jak na noční obloze nad Prahou přemlouvá hvězdy k té správné konstelaci, aby mohl ukonejšit císaře Rudolfa II. zářivou budoucností.

Tak ráda bych se alespoň na okamžik přenesla do časů dávno minulých a byla u rozkvětu Prahy v dobách krále Karla IV., poznala její bohémskou rozmarnost za Rudolfa II., prošla se honosnými paláci, ale i nahlédla do skromných domků v podhradí. Nebo se zpozvdálí obdivně dívala pod šikovné ruce Petra Parléře, otce a syna Dientzenhoferových, Mikoláše Alše, Alfonse Muchy, Matyáše Bernarda Brauna a dalších geniálních stavitelů a umělců, kteří nám zanechali k obdivování tolik neobyčejných skvostů.

Jako správná dáma umí Praha nabídnout pořád něco nového a nezapomenutelného. Zvu vás na (k)rok za jejím poznáním.

Osmiramenný kandelábr stojí na Hradčanském náměstí poblíž Arcibiskupského paláce

1

PRAŽSKÉ KANDELÁBRY SVÍTÍ NA CESTU PO SETMĚNÍ

Krásné pražské kandelábry. ❤️ Hezké slovo. Takové echt české, řekli byste. Původ má ale v latinském *candela*, což je svíčka. Takže jsou to vlastně takové pouliční svícny, které nám svítí na cestu po setmění.

V Praze se plynové kandelábry začaly používat v polovině 19. století. 🌟 Bylo jich celkem 639, a to hned několik druhů. ❤️ Těch obyčejných dvouramenných bylo 557, tříramenných 55, čtyři ramena mělo 11 z nich a nejzácnějších osmiramenných bylo celkem 16. Věřte nevěřte, ze všech se do dnešní doby dochovaly jen tři původní. 🌟 První, osmiramenný, je ozdobou tady, na Hradčanském náměstí, druhý stojí kousek nad ním v Loretánské ulici a třetí, čtyřramenný, hned na začátku Karlova mostu vedle Malostranské mostecké věže. Ten měl ale nedávno namále, když ho v lednu 2020 omylem zbouralo popelářské auto. Nechtěla bych být tím řidičem. 😊 Padající historický kandelábr by mě

strašil ve snech do konce života! 😞 Ale už zas stojí, za 3 miliony opravený... a svítí. 🕯️

Pražské litinové kandelábry navrhli na objednávku plynáren architekt Alexej Linsbauer a sochař Eduard Veselý. Doslova světlo světa spatřily v roce 1865 ve slévárně u Berouna. Právě tento na Hradčanském náměstí váží 5 tun a je vysoký 8,5 metru. Tíha osmi luceren tu leží na bedrech – nebo spíše na hlavách – čtyř krásných žen. 🌹

Během let byly postupně všechny kandelábry zrušeny a zničeny. V roce 1985 zbyly právě jen ty tři. ✨ V nich byl sice plyn nahrazen elektřinou, ale sláva, přežily.

V roce 2005 dali kandelábr na Hradčanském náměstí šikovní restaurátoři do kupy, vrátili do luceren plyn a zas nám dělá radost. 🕯️😞 Plyn se vrátil i do lamp v úplném centru Prahy. Do Michalské, na Karlův most, do Nerudovy, Karlovy, Celetné a dalších ulic. 💡 Schválně si někdy všimněte, jak rozdílně lampy svítí. Ty plynové mají jasné bílé světlo, a když se ochladí, syčí. Ty elektrické jsou žluté a mlčí. 💡😌

O rozsvěcování a zhasínání se dříve starali lampáři. Ti ráno za kuropění a večer za soumraku obcházeli lampy ve svém rajonu a dlouhou tyčí rozsvěceli a zhasínali plamínky. Krásná práce. 😞 Dneska se lampy ovládají na dálku, automaticky. Jeden lampář ale přece jen ještě Prahou chodí. Vždy před Vánoce, 🌲 v dlouhém kabátu, jak za starých časů ❄️ zapaluje světýlka v lucerničkách. 🕯️💖

V adventní čas vyráží do pražských ulic lampář Jan Žákovec a rozsvěcí za velké pozornosti kolemjdoucích plynové lampy

Západní věže byly ke katedrále dostavěny až na přelomu 19. a 20. století

2

KDYŽ JSEM V JIŽNÍ VĚŽI KATEDRÁLY PLAKALA ŠTĚSTÍM A DOJETÍM

Vždycky když si myslím, že už nic hezčího nemůžu v Praze vidět a zažít, stane se něco ještě krásnějšího. 🥰 Jako tady, na skoro stometrové Velké jižní věži svatovítské katedrály. Je třetí nevyšší kostelní věž u nás a na její ohoz vede 287 točitých kamenných schodů. Je jich fakt hodně...😄, ale po cestě nahoru vás čekají hned dvě překvapení.

Nejdřív vás ohromí náš největší zvon Zikmund, na který se můžete podívat skrze okýnko. Je ho opravdu kus. Nejen že je to fešák, ale váží 13,5 tuny. Byl vyroben jako náhrada za zvon Patron, který se roztavil při požáru Malé Strany v roce 1541. K jeho rozhoupání jsou potřeba 4 zvoníci. Každý z nich chytne lano v jiném rohu místnosti a Zikmunda společnými silami ručně rozhoupají. Dva zvoníci pak obstarávají jeho srdce. 🛎️ Jednou jsem pod Zikmundem stála. Člověk s ním ani nehne a ještě teď mi běhá mráz po zádech... 😊

15. června roku 2002 Zikmund vyzváněl k svátku sv. Víta a na jednu mu puklo srdce. Utrhlo se ze závěsu. A podle pověsti, když se stane něco se Zikmundem, postihne českou zem neštěstí. A bohužel, určitě si vzpomenete, jak v srpnu toho roku Prahu a celou zemi zaplavila ničivá tisíciletá povodeň. 🌧️

Další překvapení vás čeká o patro výš. Tady visí dalších šest svatovítských zvonů. Jejich hlasy se nesou Prahou každou nedělí a rozhoupávají se taky pěkně poctivě ručně. U nich jsem stála, když zvoníci zvonili o Vánocích. Plakala jsem štěstím a dojetím.

😊 Miluji, když zní zvony... 🔔

No a pak už s chutí po dalších schodech vzhůru. Já se tak těšila! Stoupala jsem na ochoz úplně poprvé a čekala velkou parádu. Ale tak nádherný pohled na Prahu, který se otevřel... to bylo něco neskutečného a osvobozujícího. ❤️ Takovou hrdost člověk cítí, vykřikne údivem... a pak přejíždí očima po všech těch červených střechách, palácích, zahradách, spočítá mosty nad Vltavou, zkouší uhodnout, kde který kostel stojí, v duchu si řeknete, jee, to je zas lidí na Karlově mostě... 😊 Když jsem pak zamířila na další stranu ochozu, slzičky mi vstoupily do očí. Přesně tady, na tomto místě, jsem cítila úplnou posvátnost a byla jsem tak dojatá. ✨ Tam někde dole pode mnou odpočívají čeští králové a světci, v korunní komoře hluboko pode mnou se tu pod sedmi zámky skrývají vzácné české korunovační klenoty. A já tu můžu stát. 🙏 Tady a teď a všechno do sebe tak krásně zapadá, historie a současnost... ❤️

Sluníčko se začíná opírat do dvou věží katedrály, které jsou tak blízko a přímo přede mnou. ☀️ Tak šťastná jsem v tu chvíli byla... Přála bych to všem a určitě doporučuji se sem zajít podívat! 📸

Kohout na korouhvi věže svatovítské katedrály se rozhlíží po celé Praze

Těžko si představit, že uzoučkou Celetnou ulicí projížděly tramvaje na Staroměstské náměstí

3

CELETNÁ S HLAVOU ZAKLONĚNOU A S OČIMA NAVRCH HLAVY

Pohled do jedné z nejstarších pražských ulic, do Celetné. Ta spojuje náměstí Republiky se Staroměstským náměstím, ze kterého tu na fotce vykukuje v posledním večerním sluníčku věž Staroměstské radnice. 🌞

Taky tady začíná Královská cesta, kterou kráčely slavnostní průvody při korunovaci českých králů až na Pražský hrad. 🏰 Své jméno si Celetná vysloužila – nebo spíš přímo vypekla – podle caletníků, tedy pekařů. 🍞 Ti tu už od 13. století každý den provoněli Staré Město čerstvě upečenými houskami, kterým se říkalo caletky.

Je to až k nevíře, ale touto úzkou ulicí vedly v letech 1883–1960 tramvajové koleje. 🚊 Tramvaj si to mířila od Karlova mostu přes Staroměstské náměstí, kde jste mohli z okýnka zamávat orloji, pak právě přes Celetnou ulici k Prašné bráně, která stojí

za mnou, a dál do Karlína. První tramvaj tudy projela přesně na Štědrý den roku 1883. Moc dlouho se tu ale neohřála, jen 77 let. Domy se totiž začaly otrásat v základech a hrozilo, že budou poškozeny. 🏠 Pod Celetnou ulicí proudí v podzemí potok, a podloží je tu proto vcelku křehké. Praha tedy rozhodla, že tudy už budou smět lidé kráčet jen hezky po svých.

Máme tu tolik nádherných a cenných historických domů a paláců. Sladké Muzeum čokolády v domě U Bílého páva, který se právem naparuje v jeho krásném domovním znamení. Menhartovský palác, který patřil Kryštofu Harantovi z Polžic a Bezručic... moje oblíbené jméno z dějepisu. 😊 Dnes sem můžete přijít na představení Divadla v Celetné. 🎭 Je tu třeba dům U Zlatého anděla, ve kterém byl přední pražský hotel, nebo kubistický skvost dům U Černé Matky Boží, ve kterém je stylová kavárna Grand Café Orient. ☕ Palác U Pachtů využíval král Václav IV. pro potřeby dvora a prý měl trochu lechtivou výzdobu, na fasádě byly namalovány nahé lazebnice. 😊 Buquoyský palác je součástí Karolina a v jeho zdech sídlí Univerzita Karlova, která tu ubytovávala své profesory. 🏰 Určitě stojí za to si jednou Celetnou ulici projít se zakloněnou hlavou a s očima navrch hlavy a pořádně si všechny ty nádherné domy prohlédnout. 🌟 🌸

Celetná ulice stojí na březích potoka, který tudy kdysi protékal

Roubence se říká U Raka podle klepetáčů, kteří žili v potoce protékajícím za roubenkou

4

ROUBENKA NA NOVÉM SVĚTĚ

Jen těžko byste v Praze našli víc okouzující místo, než je roubenka na Novém Světě, jen kousíček od Pražského hradu. 💕

Psal se rok 1739, když si tu řezník Simons vyhlédl obecní pozemek a za 80 rýnských zlatých ho koupil. Postavil tu stáje pro dobytek na porážku. To moc romanticky nezačíná, co? 😊 Dalším řeznickým majitelem byl pan Libický, který přistavěl roubenku se šindelovou střechou a sám se tu zabydlel. Do domovního štítu vložil klepetáče raka. 🦀 To proto, že tudy protéká potok Brusnice, který býval tak čistý, že se raky jen červenal. 🦀 Pan Libický stáje přestavěl na malé komůrky, které pronajímal. V jedné z nich žila švadlenka Josefínka, kterou si tu vyhlédl a za ženu vzal spisovatel Jakub Arbes. 💕 Samá láska na Novém Světě kvetla. 🌹 Dalšími majiteli roubenky byli kamarádi Arnošt Lustig a Ota Pavel. Ti si ji společně pořídili v padesátých letech 20. století, ale moc dlouho se z ní neradovali. Lustig v roce 1968 emigroval a Ota Pavel v roce 1973 zemřel. Krásná chaloupka tu tak stála

a chátrala. Nikdo se o ni nestaral – až na dřevomorku, která ji skoro celou sežrala.

Chaloupka měla ale velké štěstí 🍀 ... a my taky, protože se do ní zamiloval a v roce 1987 ji koupil fotograf a výtvarník Alexandr Paul. 😊 Ten se s chutí a elánem pustil do rekonstrukce. Cesta to byla dlouhá. O roubenku se roky nikdo nestaral, zpusťošená byla až běda, celá okousaná dřevomorkou. Ale povedlo se a se svou dcerou tu pan Paul provozuje romantický hotýlek. 😊

Dýchá to tu starými časy a všichni jsou tu tak milí! 😊 Uvnitř je krb, truhly, kredence se starým nádobím a za oknem tu sedí plyšová medvídci, 🐻 kteří vás v zimě přivítají, když se tu přijdete k otevřenému okýnku zahřát svařákem. V jednom ze šesti pokojů je dokonce opravdová 60metrová studna. 💧 Na kouzelném dvorečku si můžete dát skleničku vína 🍷 a potěšit se květinami na terasách. 🌸 Mají tu sbírku starých mlýnských kamenů a dělových koulí. Právem si Romantik hotel U Raka zasloužil deváté místo v žebříčku nejromantičtějších hotelů v Evropě. 😊